

Arbetsplan

Sammanhängande landskapsområden

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och uppdrag	4
2	Mål.....	5
2.1	Effektmål	5
2.2	Produktmål.....	5
2.3	Tidplan.....	6
2.4	Målgrupper	6
3	Projektplaner	7
3.1	Milstolpe- och leveransplan	7
3.2	Arbetsplan.....	7
3.3	Kommunikationsplan.....	7
4	Kopplingar och avgränsningar.....	9
4.1	Kopplingar till andra projekt och organisationer utanför nätverket	9
4.1.1	Nya medlemmar till Landsbygdsnätverket	9
4.1.2	Kontakt med andra tematiska arbetsgrupper	9
4.1.3	Kontakter med andra projekt.....	9
4.1.4	Kontakter med projekt inom övriga EU-finansierade program.....	11
4.1.5	Kontakter med europeiska landsbygdsnätverket	11
4.1.6	Kontakter med Landsbygdsnätverkets vetenskapliga råd	11
4.2	Avgränsning.....	11
5	Budget	12
6	Övrigt att tänka på	13
6.1	Dokumenthantering	13
6.2	Riskanalys.....	13
6.3	Ändring av planer	13
7	Organisation, ansvar och bemanning	15
7.1	Ansvar och befogenheter i de tematiska arbetsgrupperna	16
7.2	Ekonomiska ramar, befogenheter och rutiner	16

Ändringslogg för dokumentet

Version	Datum	Ändring	Signatur
1	2011-09-30	Upprättad	Catharina Hellström Engström
2	2011-11-08	Mindre justeringar	Catharina Hellström Engström
3	2011-11-24	Justeringar efter möte med temagruppen den 10/11	Catharina Hellström Engström

Bilagor

Bilaga nr	Dokument	Versionsdatum
Bilaga 1	Riktlinjer för tematiska arbetsgrupper	2012-12-06
Bilaga 2	Arbetsplan	2012-12-06
Bilaga 3	Tidsplan	2012-12-06
Bilaga 4	Budget	2012-12-06

1 Bakgrund och uppdrag

Uppdragsgivare är Landsbygdsnätverkets styrgrupp och bakgrunden till bildandet av temagruppen Sammanhängande landskapsområden är följande:

Att vårda och utveckla landskapsområden på ett hållbart sätt är en av många miljöutmaningar. En viktig del i detta arbete är att öka anslutningen till skötselinsatser och investeringar som främjar biologisk mångfald och kulturmiljövärden i betesmarker, slåtterängar och våtmarker och att arbeta för/stötta så att dessa görs i sammanhängande landskapsområden. Det förutsätter att fler markägare, markförvaltare, naturskyddsorganisationer, hembygdsföreningar och andra intressenter samarbetar.

Behov av nytt styrmedel för detta är en lösning som halvtidsutvärderarna pekar på, men det tar tid att införa och är komplicerat att få till stånd. En annan lösning är att inspirera och stötta så att nya samarbeten mellan olika lokala intressenter kan komma igång. Jordbruksverket har tagit fram ett par goda exempel och ett informationsmaterial riktat till leadergrupper för att främja mer samverkande insatser och det finns goda exempel bland de Ullbaggenominerade att utgå ifrån.

Såväl åtgärderna inom axel 2 och 4 (leader) för detta ändamål är lågt nyttjade och fler främjande insatser behövs. Därför behöver vi samla och sprida goda exempel på hur vi kan möta vissa av miljöutmaningarna genom ökad samverkan för att värna natur- och kulturmiljövärden och stötta de idéer och embryon till förslag som finns, så att nya samarbeten kommer igång.

I begreppet ”landskapsområden” har arbetsgruppen valt att anamma landskapskonventionens definition av landskap. De värden som ingår i landskapet är inte endast natur- och kulturvärden utan även estetiska, sociala och ekonomiska värden. Även om arbetsgruppen i första hand ska arbeta med natur- och kulturvärden ska sambanden med övriga värden lyftas fram. De är viktiga att ta hänsyn till så som incitament för att få till satsningar som gynnar dessa värden. Gemensamma miljöprojekt på landskapsområdes nivå kan leda till lokal utveckling genom exempelvis ökad turism. Det är därmed också viktigt att beakta konventionen om biologisk mångfald och skrivningarna om ett hänsynstagande till lokal och traditionell kunskap.

Samverkan kan se ut på olika sätt men det är av vikt att helheten styr till vilken delarna sedan dockas. Arbetsgruppen kan till exempel komma att lyfta andra stöd och möjligheter i metodutvecklingen vid behov.

Arbetsgruppen kommer att fokusera på att få fram informationsmaterial riktade till olika målgrupper. Då arbetsgruppens möjligheter är begränsade i tid och resurser kommer stor vikt att läggas på tidigare erfarenhet kring samverkansformer.

Uppdraget ”Sammanhängande landskapsområden” kom långt in i programperioden och förutsättningarna att uppnå effektmålen under pågående landsbygdsprogram känns otillräckliga. Arbetsgruppen vill därför att resultatet av arbetet ska vara så allmängiltigt att det fungerar oavsett programperiod och detaljer i stöd. Ser arbetsgruppen tydliga problem med dagens stödsystem kommer det dock att lyftas och förslag på förbättringar ges.

2 Mål

2.1 Effektmål

Effektmålen behöver inte uppnås inom ramen för den tematiska gruppens arbete, men målen tjänar som en vision för arbetet.

Huvudmålet är att öka anslutningen till skötselinsatser och investeringar som främjar biologisk mångfald och kulturmiljövärden i betesmarker, slåtterängar och våtmarker och att arbeta för/stötta så att dessa görs i sammanhängande landskapsområden.

Delmål är att:

- Ø Exempelen om metoder och samarbete som sprids ska leda till att berörda nätverksmedlemmar får mer kunskap om metoderna,
- Ø Fler kan tillämpa dessa metoder och
- Ø Mer resurser läggs på skötselinsatser och investeringar som görs i sammanhängande landskapsområden.
- Ø Därmed hoppas vi att vi ökar måluppfyllelsen för miljömålen och även kan bidra till fler rekreativsmöjligheter, turistsatsningar m.m.

Arbetsgruppen ska utveckla hur man kan arbeta mer effektivt med samarbeten och frågor kring miljöersättningar och landskapsområden. Produkten av gruppens arbete skulle kunna bli en ”lathund”.

2.2 Produktmål

Projektet ska:

- Ta fram en ”verktygslåda” riktad till markägare, lokala föreningar, utvecklingsgrupper, LAG, kommuner, länsstyrelser och regioner som beskriver processer och syftar till att underlätta genomförandet av insatser för sammanhängande landskapsområden med miljöfokus. Klart maj/juni 2012.
- Testa verktygslådan genom ett 24 h race med fokus miljö-ekonomi. Om möjligt juni 2012
- Presentera ”verktygslådan” i broschyrer riktade till de olika målgrupperna.
- Sprida broschyren. Målet är att målgrupperna på ett lätt sätt kan komma åt broschyren bl.a. via nätet. Juni till augusti 2012.
- Skriva nyhetsbrev med temanummer om samarbete kring miljö och även kopplat till besöksnäring. Inlämnat material vid projektslut för publicering under hösten 2012.
- Utvärdera projektet. Klart 31 augusti 2012.

Plan för tematisk arbetsgrupp Landskapsområden

Det är viktigt att ta hänsyn till förvaltandet av de utvecklade värdena. Förvaltningen kan ske på flera olika nivåer, allt ifrån lokal till regional. Det kan vara enklare att hitta goda exempel på lokal samförvaltning än regional. För det senare finns åtminstone två intressanta projekt och det är Lapponia och Kosterhavet.

Det är också viktigt att beakta att det finns behov av samverkan inom många olika områden. På det lokala planet kan representanterna från vissa organisationer som bygger på ideellt arbete (exempelvis Naturskyddsföreningen) förväntas bidra i många olika sammanhang. Detta gör att resurserna och orken är begränsade.

24 h racet skulle kunna genomföras med markägare runt Alsterån.

2.3 Tidplan

Projektet startar 2011-10-01 och avslutas 2012-08-31

2.4 Målgrupper

Markägare, lokala föreningar, utvecklingsgrupper och LAG men även tjänstemän inom kommuner, regioner samt länsstyrelser med miljö- och landsbygdsutvecklingsuppdrag. När vi sprider verktyget ska vi nyttja de kontaktnät som finns och inte skapa nya. Landsbygdsriksdagen kan vara en lämplig arena.

3 Projektplaner

3.1 Milstolpe- och leveransplan

Nedanstående tabell omfattar samtliga leveransobjekt som den tematiska arbetsgruppen ska ta fram.

Namn på aktivitet/leverans	Ansvarig genomförare	Leveransmottagare Godkänns av	Start-Tidpunkt	Färdig-tidpunkt
Verktygslåda; infomaterial inkl goda exempel	Gruppen	Styrgruppen	2012-01-17	2012-06-01
Spridning av material	Gruppen	Styrgruppen	2012-06-01	2012-08-31
Artiklar till nyhetsbrev	Gruppen	Styrgruppen	2012-04-01	2012-08-31
Utvärdering/slutrapport	Gruppen	Styrgruppen	2012-04-01	2012-08-31
24 h race	Ordförande/kanslirepr	Styrgruppen	2012-04-01	2012-06-30
Uppföljning 24 h race	Ordförande/kanslirepr	Styrgruppen	2012-06-30	2012-08-31

3.2 Arbetsplan

Arbetsplanen redovisas i bilaga 3.

4 Kopplingar och avgränsningar

Kopplingar och avgränsningar till andra aktiviteter och grupper inom nätverket samt organisationer utanför nätverket redovisas här.

4.1 Kopplingar till andra projekt och organisationer utanför nätverket

Arbetsgruppen kommer kontinuerligt att samla information och erfarenheter från samarbetsprojekt (varav många Leaderprojekt) som t.ex:

- Tulltorpsåprojektet
- Framtidslandskapet
- Långaröd
- Bråbygden
- Biosfärsområdeskandidat Östra Vätterbranterna
- Fjärilar lockar till kunskap
- Attraktiv skärgård
- Frövi våtmark
- Samverkan
- Utveckling av Tjärnhedenområdet
- Vattenråd , VASTRA

Arbetsgruppen har också som uppgift att skapa kontakt med så många olika aktörer som möjligt ifrån skilda organisationer och uppdrag för att få inspel till projektets mål.

4.1.1 Kontakt med andra tematiska arbetsgrupper

Ledamöterna i referensgruppen *miljöersättningar* arbetar med samma åtgärd men med mer fokus på styrmedel. Viktigt att ha dialog och stämma av arbetet med gruppen så att en gemensam hållning klargörs.

Då landskapet som begrepp måste förtydligas är det bra att ha kontakt med arbetsgruppen för *fysisk planering*. Viktigt att använda landskapskonventionens begreppsutfattning för ”landskapsområden”. Vägledning är deras projekt mål och där kan arbetsgruppen för Sammanhängande landskapsområden dra nytta av upplägget och på vilket sätt man marknadsför sitt budskap.

4.1.2 Kontakter med andra projekt

Förstudie: Förutsättningar för att använda ett landskapsperspektiv för styrning av miljöersättningar

Riksantikvarieämbetet leder en förstudie om förutsättningar för att använda ett landskapsperspektiv för styrning av miljöersättningar. Det efterfrågas att det borde göra det mer, men utan att det kommit fram särskilt konkreta förslag kring hur. I projektet ser man över vad som är gjort på området, vilka möjligheter som finns i regelverket för landsbygdsprogrammet och ska skissa på tänkbara sätt att genomföra detta. Än så länge finns inte så mycket material, men det finns en uppdragsspecifikation. Där kan man också hitta referenser till tidigare studier.

Projektet har kopplingar till förstudien och vi kan dra nytta av deras resultat. Gunilla Zeidlitz, Riksantikvarieämbetet finns med i gruppen.

Rapporter som kan vara till hjälp för projektet där bristen på samverkan och helhetsyn på landskapet påtalas:

Landskapet som mål och medel

En rapport gjord av Länsstyrelsen i Skåne som en vidareutveckling av det skånska landsbygdsprogrammet med landskapsperspektivet som utgångspunkt. Projektet kan dra nytta av rapporten genom de konkreta exempel som tas upp kopplat till vardagslandskapet. Hur gemensamma riktlinjer för landsbygden över kommungränser kan vara ändamålsenligt för bland annat betesskötsel. Projektledare Louise Andersson finns även som ordförande i temagrupp Fysisk planering.

Grön struktur, Region Skåne

I sin remissversion på rapporten som ska fungera som planeringsunderlag för kommunerna påtalar man vikten av grön struktur i landskapet: ”Den gröna strukturen fyller många olika funktioner för vårt samhälle såsom en plats för hälsa, rekreation, friluftsliv, produktion av livsmedel, skogsprodukter, energi, ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Naturen tillhandahåller många ekologiska tjänster som tas för givet, men som är av ekonomisk betydelse. Men det saknas ett gemensamt grepp kring dessa frågor. Planering och förvaltning av landskapet har länge varit indelat i olika sektorer som värnat om sina egna intressen.”

Grön infrastruktur, Naturvårdsverket

Regeringens uppdrag till Naturvårdsverket att planera för grön infrastruktur. Målet med grön infrastruktur är att säkerställa att olika naturtyper och strukturer finns i landskapet och fördelar sig geografiskt på ett sådant sätt att arter och naturtypers långsiktiga överlevnad säkerställs samt att landskapets och ekosystemens förmåga att leverera nödvändiga ekosystemtjänster säkerställs.

”Arbetet med grön infrastruktur har många beröringspunkter med landskapskonventionen och utvecklingsarbetet skulle till väsentliga delar kunna göras samordnat, bl.a. landskapsanalyser, styrmedel och förvaltningsfrågor. Den lägger stor vikt vid lokalsamhällets och allmänhetens deltagande i planeringen och förvaltningen.”

Förslag till mätbara mål inom friluftspolitiken, Naturvårdsverket

Naturvårdsverket är i slutfasen av utredningen om det nya friluftslivet. Ytterligare ett regeringsuppdrag är att utreda hur staten kan skapa förutsättningar för människor att bedriva friluftsliv. De mätbara målen är direkt kopplade till miljömålen och kan på flera sätt vara av intresse för projektet.

Fler rapporter och projekt kommer att granskas under projektets gång.

4.1.3 Kontakter med projekt inom övriga EU-finansierade program

Utmarksbete basen för lokal utveckling

Plan för tematisk arbetsgrupp Landskapsområden

Centrum för biologisk mångfald har beviljats 1,2 miljoner kronor från EU-programmet Interreg för att studera hur en sådan traditionell brukarmetod kan stärka dagens naturvård och lokala ekonomi. Projektets mål är att förvalta, använda och vidareutveckla utmarkens natur- och kulturer resurser på ett bättre sätt. Projektledaren är Håkan Tunón vid CBM och samarbetspart SLU, Uppsala universitet och norska forskningsinstitutet Bioforsk.

4.1.4 Kontakter med europeiska landsbygdsnätverket

Arbetsgruppen kommer under projektets gång att samla goda exempel från övriga EU-länder då många av dessa kommit längre än Sverige i arbete med ett samlat landskapsperspektiv gällande miljömålsarbetet.

4.1.5 Kontakter med Landsbygdsnätverkets vetenskapliga råd

Katarina Eckerberg, professor, Stockholm Environment Institute/Umeå universitet kommer att finnas med som en resurs i projektet.

4.2 Avgränsning

Som nämndes i inledningen har projektet beröringspunkter med flertalet projekt men avgränsas i det att projektet ska producera ett informationsmaterial för bättre samverkan inom sammanhängande landskapsområden. Arbetet med informationsmaterialet begränsas av de resurser som ställts till arbetsgruppens förfogande. Påverkan på nuvarande landsbygdsprogram kan vara svårt att uppnå i större skala men arbetet ska bli så pass allmängiltigt att det fungerar inför nästa programperiod också.

5 Budget

Se bilaga 4.

6 Övrigt att tänka på

Nedan följer några delar som ni i projektet bör fundera över för att arbetet ska flyta effektivt och kvaliteten på resultaten ska bli bra.

6.1 Dokumenthantering

- Var sparar ni dokument?
- Hur versionshanterar ni dokument? Ett förslag kan vara att döpa alla dokument med ver X och datum i slutet på namnet.

6.2 Riskanalys

Det finns alltid risker som kan göra att det är svårt att nå målen för den tematiska arbetsgruppen. Ju tidigare dessa risker identifieras desto enklare blir det att hantera dem. Här följer några frågor som du kan besvara. I de fall frågan är ja, fundera över vilken åtgärd som behöver vidtas och vem som är ansvarig för att den genomförs inom viss tid. Frågorna nedan går igenom av ordföranden, koordinatören och kanslirepresentanten.

1. Finns det personella resurser för att genomföra aktiviteterna?
2. Finns avgörande beroenden till andra projekt eller till andra externa intressen?
3. Finns en klar och tvingande deadline och ligger projektets planerade slut nära denna tidpunkt?
4. Är utbildningsbehovet av slutanvändarna omfattande för den framtagna produkten?
5. Har ordföranden för låg kompetens/erfarenhet av att arbeta i projektform?
6. Har ledamöterna för låg kompetens/erfarenhet av att arbeta i projektform?
7. Finns det risk att någon huvudansvarig kompetens kommer att lämna arbetsgruppen?
8. Bemannas arbetsgruppen i för stor utsträckning av andra än de som, med tanke på t.ex. expertkompetens, man vill ha med?
9. Har deltagarna i arbetsgruppen för låg kompetens inom det aktuella verksamhetsområdet?
10. Finns risk att ”omvärlden” på ett avgörande sätt kan komma att påverka den tematiska arbetsgruppens arbete?
11. Saknas en klarlagd och dokumenterad förvaltningsorganisation?
12. Är bemanningen gjord utan koppling till den blivande tänkta förvaltningsorganisationen?
13. Har arbetet för låg prioritet i de deltagande medlemmarnas organisationer?
14. Finns risk för ”motstånd” mot arbetet p.g.a. att projektets resultat kan upplevas som ett hot?
15. Är kraven från användarna av resultaten splittrade?
16. Är gruppens medlemmar geografiskt utspridda?
17. Finns det risk för omprioritering av och i gruppens arbete?
18. Är erfarenhets-/kunskapsbanken låg inom hela eller centrala delar av arbetsområdet?
19. Finns beroenden till lagar eller avtal som kan påverka arbetsgruppens förutsättningar?
20. Har arbetet ett ”tidigare liv” och startats om en eller flera gånger?
21. Saknas det information där alla kan ta reda på hur de ska göra samt när och vad?
22. Är budgeten för arbetet rimlig?

6.3 Ändring av planer

När arbetsgruppen ser behov av att ändra planer, antingen innehålls- eller tidsmässigt, är det viktigt att detta diskuteras med koordinatören på kansliet. Tillsammans med koordinatören får ni fundera på om ändringarna är så stora att de behöver beslutas av styrgruppen.

7 Organisation, ansvar och bemanning

Namn	Organisation	Telefon	E-post
Ordförande			
Catharina Hellström Engström	Länsstyrelsen Skåne län	044-25 26 02 0498-20 38 90	Catharina.hellstrom.engstrom@lansstyrelsen.se
Kanslirepresentant			
Karin Hjerpe	Landsbygdsnätverket	036-15 61 85	karin.hjerpe@jordbruksverket.se
Övriga ledamöter			
Viktoria Hallberg	Sveriges Hembygdsföreningen	08-441 54 89	viktoriahallberg@hembygd.se
Pauline Palmcrantz	Föreningen Sveriges Fäbodbrukare	070-640 21 08	ordforande@fabod.nu
Lennart Myrman	Leader	070-558 65 61	lennart.myrman@telia.com
Gunilla Zeidlitz	Riksantikvarieämbetet	08-5191 8174	gunilla.zeidlitz@raa.se
Gunnar Lindén	LRF	08-787 58 93	gunnar.linden@lrf.se
Bengt Almqvist	Skärgårdarnas Riksförbund	0703- 46 54 02	bengt.almqvist@skargardarnasriksforbundet.se
Robert Axelsson	SLU	0222 – 349 64	robert.axelsson@slu.se
Anna Lindhagen	Naturvårdsverket	010-698 14 59	anna.lindhagen@naturvardsverket.se
Landsbygdsnätverkets kansli:			
Koordinator			
Lina Andersson	Landsbygdsnätverket	036-15 61 67	Lina.andersson@jordbruksverket.se
Informatör			
Jessica Hagård	Landsbygdsnätverket	036-15 61 16	Jessica.hagard@jordbruksverket.se
Administratör			
Marie Söderström	Landsbygdsnätverket	036-15 50 98	Marie.soderstrom@jordbruksverket.se
Suzanne Printzell	Landsbygdsnätverket	036-15 62 13	Suzanne.printzell@jordbruksverket.se
Styrgrupp :			
Peter Melin	Jordbruksverket	036-15 51 82	Peter.melin@jordbruksverket.se
Christel Benfalk	Länsstyrelsen	018-19 53 84	Christel.benfalk@lansstyrelsen.se
Ewa Engdahl	Sveriges kommuner och landsting	0491-291 01	Ewa.Engdahl@kommun.hogsby.se
Inger Normark	Tillväxtanalys	010-447 44 58	Inger.Normark@tillvaxtanalys.se
Linda Birkedal	Naturskyddsföreningen	070-530 36 86	linda.birkedal@naturskyddsforeningen.se
Åke Clason	Hushållningssällskapet	08-545 278 01	Ake.clason@hush.se
Christina Linderholm	Företagarna	08-406 18 89	Christina.linderholm@foretagarna.se
Staffan Bond	Hela Sverige ska leva	0250-227 41	Staffan.bond@bygde.net
Thomas Norrby	Sveriges Lantbruksuniversitet	0705-67 18 89	Thomas.norrby@sol.slu.se
Thomas Bertilsson	Lantbrukarnas Riksförbund	08-787 54 26	Thomas.bertilsson@lrf.se
Ylva Kortekaas	Vi Unga	0767-904 379	Ylvakortekaas@hotmail.com
Maroun Aoun	Internationella Företagarföreningen i Sverige	070-496 98 26	Maroun.aoun@ifs.a.se
Christer Hederberg	Leader	070-536 40 87	Christer@arbetsmiljoakuten.se

7.1 Ansvar och befogenheter i de tematiska arbetsgrupperna

Läs om detta i riktlinjerna, bilaga 1.

7.2 Ekonomiska ramar, befogenheter och rutiner

Läs om detta i riktlinjerna, bilaga 1.